

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΕΡΕΥΝΑ 18 ΕΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑ

93 εκατομμύρια σ' όλο τον κόσμο

Πόσοι είναι σήμερα οι Έλληνες; Υπ' αυτή τη μορφή το ερώτημα δεν μπορεί φυσικά να απαντηθεί από τα αποτελέσματα της τελευταίας απογραφής του πληθυσμού της Ελλάδος που διενήργησε η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (1991), σύμφωνα με τα οποία στην ελληνική επικράτεια κατοικήθηκαν 10.259.900 κάτοικοι.

Γράφει ο ΝΙΚΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗΣ

ΟΥΤΕ από τα στοιχεία που έχει μέχρι σήμερα συγκεντρώσει το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού και η αντίστοιχη γενική γραμματεία του υπουργείου Εξωτερικών, σύμφωνα με τα οποία υπάρχουν περί τα 17 εκατομμύρια Έλληνες ανά την υφήλιο. Και αυτό διότι ο ορισμός «Έλληνα» δεν μπορεί να είναι «τέλειος, σαφής και ευκρινής», όπως απαιτεί η επιστημονική μέθοδος.

Αν στο πλήθος των Ελλήνων προσθέσει κανείς και τους οριζόμενους ως «ελληνογενείς», ο καθορισμός του συνολικού αριθμού τους καθίσταται αδύνατος με τυπικές μεθόδους απαρίθμησης.

Μια πρώτη καταγραφή της δημογραφικής εκτίμησης για το πόσοι είναι σήμερα οι Έλληνες και ελληνογενείς σε ολόκληρη την υφήλιο δίνει η μελέτη του καθηγητή της εφαρμοσμένης οικονομίας του Παντείου Πανεπιστημίου, Σταύρου Θεοφανίδη, με θέμα: «Πληθυσμός και ανάπτυξη στην Ελλάδα».

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε ο Στ. Θεοφανίδης η δημογραφική εκτίμηση για το πόσοι είναι οι Έλληνες και οι ελληνογενείς σε ολόκληρο τον κόσμο είναι ότι ξεπερνούν τα 100.000.000, ενώ μόνο στην Τουρκία υπάρχουν σήμερα περί τα 20.000.000 ελληνογενείς.

Η εργασία του στηρίζεται στη χρήση ενός μαθηματικού μοντέλου «δημογραφικής εκτίμησης», που εκφράζεται από τη γνωστή στους ερευνητές πληθυσμιακή εξίσωση: $P_t = P_0 (1 + E)^t$. Η εξίσωση αυτή δίνει το σημερινό αριθμό (πλήθος) μιας πληθυσμιακής ομάδας ως συνάρτηση του «πληθυσμού αφετηρίας», του «χρόνου εξέλιξης» της και του «ρυθμού ανάπτυξης» της.

Ορισμοί

ΚΑΤΑ τον καθηγητή, οι ορισμοί των εννοιών «φύλο», «φυλή», «γένος», «ανθρώπινος τύπος», «έθνος», «εθνότητα», «εθνολογική ομάδα» έχουν κοινό στοιχείο σύγκρισης τη διαφορετικότητα των ανθρώπων που διαβιώνουν στον πλανήτη μας. Τέτοιοι ορισμοί για μεγάλες πληθυσμιακές ομάδες που υπάρχουν σήμερα, αλλά και για επιμέρους εθνολογικές ομάδες με ιδιαίτερη πολιτισμική ταυτότητα, αποκτούν εξαιρετικό ενδιαφέρον στο πλαίσιο της επίκαιρης «παγκοσμιοποίησης» των πάντων και της πρόσφατης «έκρηξης» των εθνών και εννοτήτων, που επιζητούν τη διεθνή ανάδειξη τους σε κράτη ή κρατικές πολιτειακές οντότητες.

Πέραν της εξίσωσης $P_t = P_0 (1 + E)^t$, η πολύχρονη (18ετής) έρευνα του καθηγητή και της ομάδας του επεδίωκε τον αυστηρό προσδιορισμό των μεταβλητών της εξίσωσης αυτής ώστε το αποτέλεσμα να είναι επιστημονικά ορθό. Χωρίς να ασχοληθεί με θέματα «εθνογένεσης» ή «φυλετικής προέλευσης», που παράγουν ρατσισμό, ηλεκτρίζουν το ενδιαφέρον και ωθούν τις συζητήσεις σε εξωεπιστημονικούς δρόμους, ο Στ. Θεοφανίδης ανέτρεξε σε πηγές και ορισμούς που του επέτρεψαν να προχωρήσει σε μια δοκιμαστική - προσεγγιστική εκτίμηση του πληθυσμιακού μεγέθους των ελληνογενών σε μια διαχρονική διάσταση 4.000 ετών, δηλαδή από τότε που εμφανίζεται το ιδιαίτερο χαρα-

● ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ 20 ΕΚΑΤΟΜ.

Ο καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Σταύρος Θεοφανίδης, ο οποίος ερευνήσε επί 18 χρόνια τον απανταχού ελληνισμό.

κτηριστικό της ελληνικής ονομασίας και ταυτότητας.

Εγκαταλείποντας ορισμούς «μυθολογικής», «εθνογενετικής» ή «χωροτοπικής» προέλευσης, χρησιμοποίησε ένα «λειτουργικό ορισμό» για την έννοια «ελληνογενής», που του επέτρεψε να προσδιορίσει επαρκώς τον «πληθυσμό αφετηρίας».

Ιστορία

ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ ο Έλληνα ήταν ο υιός του Δευκαλίωνος και της Πύρρας, όπως παραδίδουν οι Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Στράβων, Διόδωρος και Απολλοδώρος. Σύμφωνα με άλλες παραδόσεις, ο Έλληνα φέρεται ως υιός του Διός και της Δωριπίπης ή του Προμηθέα και της Κλυμένης.

Ο Έλληνα, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως «φιλοπόλεμος βασιλεύς», έδωσε το όνομά του στους συμπατριώτες του, οι οποίοι ύστερα από μάχες υπερίσχυσαν στη Φθιώτιδα με τέτοια δύναμη ώστε να ονομασθούν Έλληνες και όλοι οι κάτοικοι νοτίως

του Ολύμπου.

Ο Όμηρος αποκαλεί Έλληνες τους «μετ' Αχίλλεως εκ της Φθιώτιδος, όπερ και πρώτοι Έλληνες ήσαν και ουχί Ξύμπαντας».

Ελληνογενείς κατά την αρχαιότητα εσήμαινε «των των Ελλήνων μίμνησι» και ιδιαίτερα τη χρήση του καθαρού ελληνικού λόγου, ιδίως του αττικού. Αργότερα, μετά το θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου, εδήλωσε τη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού στους ξένους λαούς και σήμερα δηλώνει τους απανταχού ζώντες Έλληνες.

Οι ελληνογενείς

ΚΑΤΑ τον καθηγητή Στ. Θεοφανίδη, ως «ελληνογενείς» ορίζονται όλοι οι άνθρωποι που κατοικούν στον πλανήτη Γη και έχουν μακρινή ή κοντινή προέλευση από το ελληνικό γένος, όπως διαμορφώθηκε από τότε που άρχισε να επικρατεί η ιδιαίτερη ελληνική ταυτότητα, ως διαφορετικότητα έναντι των άλλων πληθυσμιακών ομάδων. Όπως εξομολογήθηκε στην «Α», η επιθυμία του να ασχοληθεί με το θέμα προέκυψε όταν στα πολλά ταξίδια που έχει πραγματοποιήσει μέχρι σήμερα, για επιστημονικούς κυρίως λόγους, συναντούσε ανθρώπους από διάφορες χώρες που του έλεγαν το όνομά τους και του αποκάλυπταν -οι ίδιοι- την πεποίθησή τους ότι προέρχονται από Έλληνες. Μας υπενθύμισε το «θεμελιώδη και καθιερωμένο» ορισμό του Ισοκράτη «...των Ελλήνων όνομα πεποιήκε μηκέτι του γένους, αλλά της διανοίας δοκείν είναι, και μάλλον Έλληνας καλείσθαι τους της παιδείας της ημετέρας ή τους της κοινής φύσεως μετέχοντας» (Ισοκράτης, «Πανηγυρικός»).

Η διασπορά της φυλής

ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ κόσμο οι ελληνογενείς διαβιώνουν και είναι διασκορπισμένοι σε όλες τις ηπείρους του πλανήτη μας, σε Ευρώπη, Ασία, Αφρική, Αμερική και Αυστραλία. Κατά τον ερευνητή, τουλάχιστον 70 έως 80 εκατομμύρια από τους ελληνογενείς είναι εγκατεστημένοι στις μεσογειακές χώρες. Η Μεσόγειος βρίθει από τοπωνύμια ελληνικής προέλευσης: Αλεξάνδρεια, Νεάπολη, Νίκαια (Νις), Αντίπολις (Αντίπη), Μονακά (εκ του Ηρακλέους του μονοκλή), Μάλγακα (Μαλακή λόγω του ηπιού κλίματός της), Μπάρι (Βάριον) και πολλά ακόμα που αποτελούν παραδείγματα ελληνοκρατίας. Ειδικότερα στη Μικρά Ασία με βάση επιστημονικά θεμελιωμένες ιστορικές πηγές (Σκαλιέρης, Λαμέρας, Ανθεμίδης) υπάρχουν από παλιά ελληνικά και φρυγοπελασικά φύλα (Κρήτες, Ερυνθίοι, Δερβίσιες, Λύκιοι, Πισίδες, Λυκάονες, Καπαδόκες, Ισαυροί,

Βιθυνοί, Κόλχοι, Ζείμπεκες, Μεσοχαλδηνόι, Ιώνες, Πόντιοι, Κωνσταντινουπολίτες, Παμφύλοι κ.ά.).

Σήμερα οι ελληνογενείς της Μ. Ασίας υπολογίζονται τουλάχιστον σε 20.000.000, όπως άλλωστε επιβεβαιώνουν και σοβαροί ξένοι συγγραφείς (L. Lamponche, R. Fitzner, W.M. Ramsay κ.ά.). Ειδικά ο R. Fitzner γράφει ότι «στη Μικρά Ασία έχουμε Τούρκους μόνο σε ομάδες στις μεγάλες πόλεις, κρημοπόλεις και λιμάνια. Στην ύπαιθρο και τα ορεινά διαμερίσματα έχει συγκεντρωθεί ο επιχώριος ελληνικός και ελληνογενής πληθυσμός». Κατά τον Στ. Θεοφανίδη, ο πληθυσμός αυτός παραμένει στη Μ. Ασία και μετά το 1922. Ο καθηγητής κατηγορεί τους «ανιστόρητους» πολιτικούς ηγέτες, ότι με τη στάση τους αποξένωσαν αυτούς τους πληθυσμούς και τους έστρεψαν τελικά εναντίον του Ελληνισμού.

Τα σταθερά και ρευστά κριτήρια της

ΤΕΣΣΕΡΑ είναι τα σταθερά ή και ρευστά κριτήρια της ομοιογενούς εθνότητας από την εποχή του Ηρόδοτου.

● Το όμιμον (αυτοί που

έχουν το ίδιο αίμα. Σήμερα επιστημονικά αυτό προσδιορίζεται ως τα ιδιαίτερα γνωρίσματα του δεσοξυριβοζονουκλεινικού οξέος, DNA).

● Το ομόγλωσσον (αυτοί που χρησιμοποιούν τον ίδιο γλωσσικό μηχανισμό).

● Το ομόθρησκον (αυτοί που έχουν κοινή θρησκεία, αλλά